

ferðslan skal koyra ‘frá A til B’.

Verandi vegakervi:
Verandi vegastrekki úr rundkoyringini í Gøtudali til Skipaneskrossin er umleið 5,1 km langt. Haðani eru 7,8 km til tunnismunnan í Rókini á eystara armi, meðan tað eru 18 km til tunnismunnan á Strondum á vestara armi á fjørðinum. Úr Rókini til Hvítanes er Eysturoyartunnilin 9,7 km langur, meðan hann av Strondum til Hvítanes er 9,2 km langur.
Tað merkir, at eftir verandi vegakervi er samlaði teinurin úr Gøtudali til Hvítanes gjøgnum Eysturoyartunnilin 22,6 km langur, um farið verður eftir eystara armi á Skálafjørðinum, meðan teinurin umvegis vestara arm á fjørðinum er 32,3 km. Munurin er slakar 10 km.

Loysn 1. Gøtudalstunnilin:
Loysnin, sum Landsverk mælir til, fevnir um ein 3,2 km langan tunnil og 0,4 km av nýggjum tilkoyringarvegum millum Gøtudal og Ánir innarlaga á Skálafjørðinum.

Við Gøtudalstunlinum verður vegastrekkið millum Gøtudal og Ánir styttrt úr verandi 9,5 km niður í 3,6 km, altso styttrir hesin tunnil teinin úr Gøtudali til vestara arm á Skálafjørðinum umleið 6 km, so samlaði teinurin umvegis Eysturoyartunnilin til Hvítanes hendan vegin gerst 26,3 km.

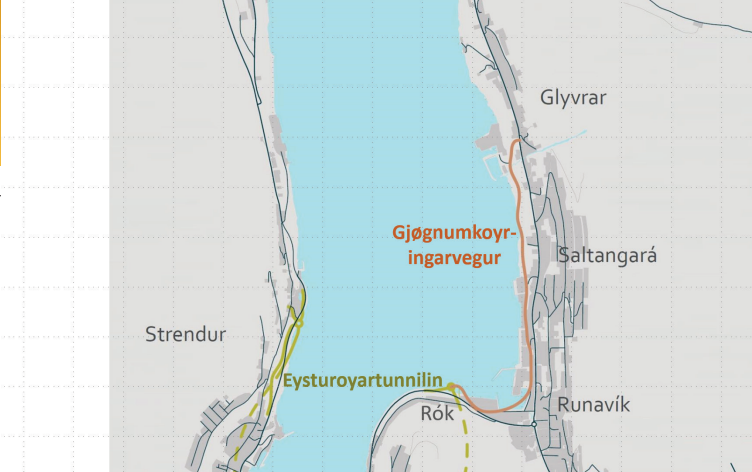
Hetta er tó framvegis slakar 4 km longri enn teinurin úr Gøtudali til Hvítanes eftir eystara armi á Skálafjørðinum (22,6 km).

Tað merkir eisini, at tá komið er til Ánirnar ígjøgnum Gøtudalstunnilin, er írestandi teinurin til Hvítanes nærum júst tann sami (22,7 km), sum teinurin úr Gøtudali umvegis Gøtueiði og eystara arm á fjørðinum til Hvítanes (22,6 km).

Fyri ferðsluna til Havnar verður Gøtudalstunnilin tí í royndum, allur sum hann er, ein umvegur, samanborið við koyriteinin um Gøtueiði og eystara arm á Skálafjørðinum.

Gøtudalstunnilin vil tó reelt stytta koyristrekkið millum Gøtudal og bygdirnar á vesturarminum á Skálafjørðinum umframt í Norðeysturoy og Sundalagm við 6 km, so fyri ferðsluna úr Norðoyggjum og eysturbygðunum á Eysturoy til henda partin av landinum verður Gøtudalstunnilin ein góður fyrimunur. Sum nevnt eru ábendingar um, at henda ferðsla (umleið 2.500 akfør) – og ikki ferðslan til Havnar (umleið 1.500 akfør) – kann metast sum “høvudsferðslan” í Gøtudalstunlinum.

Hóast framvegis at vera ein umvegur fyri ferðsluna til Havnar, metir Landsverk, at vegna tær ymisku forðingarnar á verandi farleið eftir eystara armi á Skálafjørðinum kann Gøtudalstunnilin spara ferðsluni til Havnar tveir minuttir, um farið verður tann vegin og víðari eftir vestara armi á fjørðinum.

Mynd 3. Gjøgnumkoyringarvegurin av Glyvrum út í Rók. Landsverk mælir ikki til hesa loysn, men upplýsir at politisk avgerð er tikin um, at gjøgnumkoyringarvegurin skal gerast sum avleidd verkætlan av Eysturoyartunlinum (lagað til eftir mynd í samferðslufrágreiðing hjá Landsverki: <http://www.landsverk.fo/fo-fo/samferðsluaetlanin-2018-2030/stoerri-iloegur-komandi-arini/gjoegnumkoyringarvegur-runavik-saltangara>).

Loysn 4. Nýggjur umkoyringarvegur millum Gøtudal og Gøtueiði:

Her er talan um eitt 4 km langt, nýtt landsvegastrekki, sum byrjar við verandi rundkoyring í Gøtudali, haðani tað gongur vestari og hægri í lendum enn verandi landsvegur og fer niðan um bygda økið við Gøtugjógv, áðrenn tað fer tvørtur um gjónna og síðan verður bundið í verandi veg á Gøtueiði – sí Mynd 2.

Samanborið við verandi veg fer hesin teinur at liggja burtur frá bygðum økjum, vera eitt vet styttri (umleið 0,2 km) og hava eitt munandi minni hall. Við honum fær øll ferðslan norðaneftir ein meira lagaligan, skjótan og samanhangandi landsveg enn í dag. Kommunan kann so yvirtaka verandi landsveg til onnur endamál.

Við hesi loysn fer ferðslan til Havnar í høvuðsheitum framvegis at koyra umvegis eystara arm á Skálafjørðinum. Samlaða strekkið verður einar fýra km styttri enn umvegis ætlaða Gøtudalstunnilin og vestara arm á fjørðinum, men henda ferðsla skal har aftur ímóti gjøgnum bygð økir stórar partar av teinum frá Skipaneskrossinum til tunnismunnan í Rók. Og hetta er sjálvandi ein avbjóðing.

Gjøgnumkoyringarvegur av Glyvrum út í Rók

Ferðsluframrokningar hjá Landsverki vísa, at tá Eysturoyartunnilin letur upp, fer ferðslumynstrið við Skálafjørðin at broytast munandi. Ferðslan á landsvegnum í Søldarfirði, Lambareiði og Glyvrum veksur tó lítið, tí pendlaraferðsla (til Havnar og partvíst yvir um fjørðin) fer tá til Eysturoyartunnilin, tað vil siga úteftir heldur enn inneftir fjørðinum, sum hon ger í dag.

Longur úti, í Saltangará og serliga í Runavík, gerst ferðslan tó alsamt størri, eftir at Eysturoyartunnilin er tikin í nýtslu. Til dømis fer ferðslan fram við Skúlanum við Løkin, tætt við tunnismunnan í Rók, at vaksa úr verandi 3.000 til 7.100 akfør. Verður Gøtudalstunnilin gjørdur, minkar hetta tal aftur niður í 5.600 akfør, samstundis sum talið av akførum á vestara armi á Skálafjørðinum – millum Skála og Strendur – veksur úr 1.400 upp í 2.800 akfør. Ferðslutølini báðu megin fjørðin benda tí samsvarandi á, at dagliga talið

av akførum, sum norðaneftir skulu í Eysturoyartunnilin, fer at liggja umleið 1.400 – 1.500.

Hesi ferðslutøl vísa eisini, at ferðsluvøksturin í Runavík fyri ein minni part kemur norðanífrá, meðan tann størri parturin kemur frá lokaløkinum, tað er bygðunum av Skipanesi/undir Gøtueiði og út til Runavíkar og úr Rituvík og Æðuvík, umframt frá lokalferðsluni tvørtur um fjørðin gjøgnum Eysturoyartunnilin.

Bøtast kann tó um trupulleikarnar við tí økta ferðslutrýstinum í Saltangará og Runavík við at gera nýggjan gjøgnumkoyringarveg av Glyvrum, umvegis verandi fjøruveg, til rundkoyringina við tunnismunnan í Rók (sí Mynd 3). Um rætt verður borið at, kann størsti parturin av eysturoyartunnilsferðsluni norðaneftir umframt úr lokaløkinum av Skipanesi/undir Gøtueiði og út á Glyvrar, kanalisera eftir hesum vegi, so henda ferðsla kann koyra nøkulunda ótarnað til tunnismunnan í Rók, samstundis sum ferðslutrýstið úti í Runavík minkar munandi.

Av ósøgðum grundum mælir Landsverk tó ikki til at gera henda veg, men upplýsir at politisk avgerð er tikin um, at gjøgnumkoyringarvegurin skal gerast sum avleidd verkætlan av Eysturoyartunlinum.

Kostnaður

Loysn 1, Gøtudalstunnilin við tilkoyringarvegum, verður av Landsverki mett at kosta millum 284 og 346 mió. kr. at gera og umleið 2,3 mió. kr. um árið at halda við líka, meðan Loysn 4, umkoyringarvegurin, er mett at kosta millum 85 og 105 mió. kr. at gera og 1,3 mió. kr. um árið í viðlíkahaldi

(landið vinnur tó óivað hesar viðlíkahaldsútreiðslur av vegnum inn aftur við tað, at landið tá sleppur undan at viðlíkahalda verandi landsveg, sum kann latast kommununi). Gjøgnumkoyringarvegurin Glyvrar-Rók, við lokarennu, er mettur at kosta 126 mió. kr. at gera og 0,6 mió. kr. um árið at viðlíkahalda.

Samandráttur og niðurstøða

Hvat er nú skilabest at gera – ein Gøtudalstunnil (Loysn 1), sum Landsverk mælir til, ella ein umkoyringarveg millum Gøtudal og Gøtueiði (Loysn 4)?

Sum skilst, er politisk avgerð tikin um at gera gjøgnumkoyringarveg millum Rók og Glyvrar uttan mun til, hvør av nevndu loysnum verður vald. Hetta er tó ikki ein verkætlan, sum Landsverk mælir til, hóast víst verður á tørvin. Ei heldur tykjast ferðsluframrokningarnar hjá Landsverki at taka hædd fyri hesum vegi.

Loysn 1 – Gøtudalstunnilin – verður ein týðiligur fyrimunur fyri ferðsluna ímillum Norðoyggjar, Fuglafjørð, Leirvík og Gøtu øðrumegin og vesturarmín á Skálafjørðinum, Norðeysturoy og Sundalagið hinumegin (ferðsla, sum ikki skal í Eysturoyartunnilin, umleið 2.500 akfør). Gøtudalstunnilin styttrir henda tein við 6 km (umleið 5 minuttir), og ferðslan sleppur undan at koyra ígjøgnum bygda økið við Gøtugjógv og um Gøtueiði.

Helmingurin av allari ferðsluni norðaneftir, nevniliga ferðslan til og frá eysturarminum á Skálafjørðinum (3.900 akfør), fær onga nyttu av hesi loysn, tí henda ferðsla skal framvegis gjøgnum bygda økið við Gøtugjógv og eftir tí bratta vegnum millum Syðrugøtu og Gøtueiði.

Tann ferðslan úr Norðoyggjum og eysturbygðunum á Eysturoy, sum skal til Havnar og aðrastaðni ígjøgnum Eysturoyartunnilin, fær heldur ikki nógva nyttu av Gøtudalstunlinum. Hon sleppur undan trupulleikunum við Gøtugjógv, Gøtueiði og trongslinum út eftir eystara armi á Skálafjørðinum. Men av tí at teinurin umvegis Gøtudalstunnilin er 4 km longri, sparir hon íalt bara tveir minuttir av koyritið.

Henda sparing er sera lítil og hevur ta løgnu fortreyt, at nevndu trupulleikar ongantið mugu loysast.

Men politisk avgerð er jú longu tikin um at gera gjøgnumkoyringarveg

millum Rók og Glyvrar. Og ilt er at ímynda sær, at eingir aðrir batar koma her á leiðini, sum frá líður, til dømis ein nýggjur vegur millum Gøtudal og Gøtueiði, sum úti við 4.000 akfør framvegis hava tørv á.

Tá hesir (og aðrir?) batar verða gjørdir, er sannlíkt at ferðslan til Havnar aftur fer at leita sær hendan vegin, sum tá verður bæði styttri og skjótari enn teinurin umvegis Gøtudalstunnilin.

Samanlagt merkir hetta, at Gøtudalstunnilin er nærum til púrt onga nyttu fyri ferðsluna norðaneftir til Havnar – tað eru tey 1.400-1.500 akførini, sum Landsverk skírir “høvudsferðsluna”.

Gøtudalstunnilin loysir heldur ongar ferðslutrupulleikar í Runavík í sambandi við Eysturoyartunnilin. Hann tekur í besta føri so dánt ovasta tindin av hesum trupulleika. Sum nevnt vísa framrokningar hjá Landsverki, at ferðslan fram við Skúlanum við Løkin fer at vaksa úr verandi 3.000 upp í 5.600 akfør um dagin, hóast Gøtudalstunnilin verður gjørdur og øll ferðsla til Havnar fer tann vegin – sum altso er ivasamt.

Umframt at skula metast upp ímóti ferðsluligu fyrimununum, sum Loysn 4 ber í sær, kostar Gøtudalstunnilin meira enn triggjar ferðir so nógv at byggja – og er dýrari at reka.

Loysn 4 – ein umkoyringarvegur millum Gøtudal og Gøtueiði – er har aftur ímóti til gagns fyri alla ferðsluna til og frá Norðoyggjum, Fuglafirði, Leirvík og Gøtu – og ikki einans fyri annan helmingin av henni. Øll henda ferðsla sleppur tá undan at koyra ígjøgnum bygda økið við Gøtugjógv og fær ein skjótan og lagaligan veg við lítlum halli eftir øllum hesum strekki.

Verandi landsvegur millum Gøtudal og Gøtueiði kann tá latast kommununi, sum vónandi kann fáa nógva og góða nyttu burtur úr honum, umframt at sloppið verður undan allari óviðkomandi ferðslu við Gøtugjógv.

Henda loysn kostar einans ein brøkpart av Gøtudalstunlinum, so bæði Loysn 4 og gjøgnumkoyringarvegurin Rók-Glyvrar kunnu gerast fyri munandi minni samlaðan kostnað enn Gøtudalstunnilin (sí Talvu 1). Enntá kann ætlaði vegurin yvir bygðini í Skálafirði (60 mió. kr.) lættliga rúmast afturat innan fyri kostnaðarkarmin fyri Gøtudalstunnilin.

Soleiðis kunnu stórir partar av vegakervinum úr Gøtudali til Gøtueiði og eftir eystara armi á Skálafjørðinum, umframt yvir Skálafirði, nútímansgerast til fyrimun fyri alla ferðsluna har á leiðini og fyri minni samlaðan kostnað enn Gøtudalstunnilin. Hetta kann eisini gerast stigvíst, meðan Gøtudalstunnilin má gerast í einum – sum óivað tann størsta fðroyska tunnilsiløgan á landi nakrantíð.

Talva 1. Mettur kostnaður fyri tær ymisku verkætlanirnar (mió. kr.). Tølini eru frá samferðslufrágreiðingini hjá Landsverki: <http://www.landsverk.fo/?id=2455>.

Loysn/verkætlan	Byggikostnaður	Arligt viðlíkahald
Loysn 1 - Gøtudalstunnilin	284-346	2,3
Loysn 4 - Umkoyringarvegur Gøtudalur-Gøtueiði	85-105	1,3
Gjøgnumkoyringarvegur Rók-Glyvrar	126	0,6
Loysn 4 og gjøgnumkoyringarvegur	211-231	1,9